De herstemming voor de Tweede Kamer.

—

Over een paar dagen zullen in veertien kiesdistricten overstemmingen moeten plaats hebben tusschen een dubbeltal candidaten voor de Tweede Kamer, die bij de eerste stemming het naast bij de volstrekte meerderheid zijn gekomen. Het district *Groningen* zal te kiezen hebben tusschen den heer S. BLAUPOT TEN CATE en mr. B. WICHERS; *Assen* tusschen mr. P. VAN DER VEEN en mr. L. N. graaf VAN RANDWIJCK; *Leeuwarden* tusschen dr. W. R. baron VAN HOËVELL en mr. A. F. JONGSTRA; *Zwolle* tusschen mr. A. J. DUIMAER VAN TWIST en den heer B. P. G. VAN DIGGELEN; *Almelo* tusschen dr. W. R. baron VAN HOËVEL en mr. B. G. TEN POLL; *Amsterdam* tusschen mr. F. A. VAN HALL en mr. J. HEEMSKERK ASZ.; *Leiden* tusschen de heeren P. H. baron TAETS VAN AMERONGEN en J. A. DE FREMERY; *Gouda* tusschen mr. K. A. POORTMAN en den heer E. C. U. VAN DOORN; *Delft* tusschen mr. W. WINTGENS en mr. S. H. ANEMAET; *Dordrecht* tusschen mr. P. BLUSSÈ VAN OUD-ALBLAS en den heer A. VOGELZANG; *Gorinchem* tusschen den heer C. SCHIFFER en mr. G. GROEN VAN PRINSTERER; *Goes* tusschen den heer P. J. BACHIENE en mr. J. J. VAN DEINZE; *Roermond* tusschen de heeren P. L. DE LOM DE BERG, mr. J. L. M. LECLERCQ, VAN WIJLICK en BONTAMPS; *'s Bosch* tusschen F. baron VAN RIJCKEVORSEL en dr. J. H. H. DE POORTER.

Hoewel deze overstemmingen, in welken zin zij uitvallem, den geest der vertegenwoordiging niet zullen doen omslaan, is het echter van belang, dat de kiezers ook hier met ijver opkomen en, door vrijzinnige keuzen, de constitutionele zaak in de Kamer versterken. Het is der natie gansch niet onverschillig, of de plaats van eenen heer VAN RANDWIJCK en eenen heer VAN HALL weder door eenen heer VAN RANDWIJCK en eenen heer VAN HALL, of door een vrijzinnig man, die de nieuwe orde van zaken met hart en ziel toegedaan is, bezet worde. Het is der natie niet onverschillig eenen heer WICHERS en VAN HOËVELL te missen, om daarvoor in ruil een onbekend persoon te ontvangen die, zich latende gebruiken om een vrijzinnig afgevaardigde te verdringen, het vermoeden wettigt, dat hij zelf *niet* tot de vrijzinnigen behoort.

De keuze van den heer JONGSTRA te Sneek geeft ons hoop, dat, zelfs al slaagde de heer VAN HOËVELL in Almelo niet, de kiezers van het district Leeuwarden thans niet aarzelen zullen hunne stemmen op den heer VAN HOËVELL uit te brengen. Evenzoo hopen wij, dat de keuze van den heer DUIJMAER VAN TWIST te Steenwijk voor de kiezers van het district Zwolle eene reden zal zijn, om thans hunne stemmen op den heer VAN DIGGELEN te vereenigen. De heer VAN DIGGELEN, bekend als een man van constitutionele beginselen, heeft daarenboven het voordeel van niet het advocaten-element, dat toch reeds zoozeer in de Kamer bovendrijft, te versterken. Wij gelooven, dat het zeer nuttig is, wanneer, onder andere elementen, ook advocaten, notarissen en procureurs in eene vertegenwoordiging zitting hebben. *Praktizijns*, — om de professionele uitdrukking te bezigen — zijn uit den aard der zaak menschen, die kennis en handeling van zaken hebben en die gewoon zijn terstond hunne denkbeelden, behoorlijk gevormd, in woorden te uiten. Maar even nuttig en noodig als wij het rekenen aan de praktizijns eene plaats en zelfs, wil men dit, eene *aanzienlijke* plaats in de vertegenwoordiging toe te staan, even nuttig en noodig rekenen wij het, er voor te waken, dat het praktizijns-element niet het *heerschend* element der vertegenwoordiging worde, de Kamer niet eene tweede editie der regtszaal of een politiek casus-collegie zij, waar de zaak des lands *pro* en *contra* bepleit wordt en beoordeeld naar de beginselen van titel * * * van het Burgerlijk Wetboek of *Lex* * * * *Digethorum*. Wij beklagen ons niet over het getal practizijns, dat in de Kamer zitting heeft, onder welke de constitutionele partij hare ijverigste en krachtigste voorstanders vindt, maar wij gelooven, dat het, om het oordeel der Kamer ruim en onbevangen te houden, zeer gewenscht is, dat men ook andere constitutionele mannen, die *geene* praktizijns zijn, in de Kamer brenge. De zaak des lands is geen proces, dat alléén door regtsgeleerden kan in orde gebragt en uitgewezen worden. Een man van helder verstand en rijp oordeel en die uit overtuiging de constitutionele beginselen is toegedaan, is altijd welkom en er is geenerlei reden bij voorkeur eenen praktizijn te kiezen, wanneer men een bekwaam en constitutioneel zeeman of of land-officier, ingenieur, koopman, landeigenaar of fabrikant voorhanden heeft. Aan praktizijns heeft de Kamer geen gebrek en wij gelooven, dat het daarom reeds eene daad van verstandige politiek is, thans ook eens het oog op de bruikbare stof der niet-praktizijns te vestigen.

Dat de vrijzinnige kiezers van het district Amsterdam, thans alle kracht moeten vereenigen, om aan den heer HEEMSKERK en die van het district Leiden om aan den heer DE FREMERIJ de meerderheid boven hunne mededingers te verzekeren, zal wel geen betoog behoeven. Hier, gelijk in andere districten, staan niet slechts *persoon* tegen *persoon*, maar *beginsel* tegen *beginsel*, vooruitgang tegen behoud of achteruitgang over. Het district Gouda zal te kiezen hebben tusschen twee reeds elders verkozene leden. De herkiezing van den heer VAN DER LINDEN in datzelfde district, geeft ons hoop, dat de kiezers thans voor den heer POORTMAN zullen stemmen, daar men anders gevaar loopt dat de heer VAN DOORN, voor Gouda opterende, te Utrecht de kans opent voor nog een reactionair candidaat, die in de Utrechtsche bijzonder behoudende atmospheer steeds een schoon spel heeft. De kiezers van het Delftsche district zullen hopen wij, door den heer ANEMAET te stemmen, aan het kiesdistrict Goes de gelegenheid openen, ons den heer FOKKER terug te geven, dien wij met leedwezen thans geheel van de lijst afgebragt zien. In het kiesdistrict Dordrecht wenschen wij van ganscher harte, dat de zege aan den heer BLUSSÉ moge verblijven, dien velen reeds in 1848 in de Kamer verlangden, die werkelijk toen op het punt stond gekozen te worden, doch edelmoediglijk, hoewel zonder succes, voor den heer THORBECKE week.

Van de keuzen dezer laatste districten vooral zal het afhangen of de constitutionele dan wel de anti-constitutionele partij in de Kamer versterkt zal worden. Er zijn vele kiezers, die de eerste stemming hebben laten voorbijgaan en die thans in de gelegenheid zijn, deze fout te verbeteren en door hunne medewerking het overwigt te geven. Zegt niet, dat het er thans niet meer op aankomt, dat de eerste stemmingen de zaak hebben uitgemaakt en dat, hoe men thans over deze enkele vacaturen stemme of niet stemme, de vertegenwoordiging dezelfde blijft. Een constitutioneel of inconstitutioneel lid kan in een kritiek oogenblik, het overwigt geven. Laten dus alle kiezers, die zich uit overtuiging aan de tegenwoordige orde van zaken aansluiten, gereed zijn, om bij de herstemming niet *minder* constitutioneel of, mogt dit noodig zijn, om *meer* constitutioneel bij de uitoefening van hun kiesregt te zijn, dan bij de eerste stemming.

Buitenlandsche berigten.

DUITSCHLAND.

Frankfort, 8 *sept* De engere raad des Duitschen bonds heeft zich gisteren, zonder zich verder over Pruisen te bekreunen, onder het voorzitterschap des graven *v Thun* geconstitueerd. Hieraan hebben deel genomen de gevolmagtigden van Oostenrijk, Saksen, Beijeren, Wurtemberg, Hessen-Darmstadt, Keurhessen, Hanover, Luxemburg en Limburg, alsmede van Holstein en Lauenburg. Baden en de overige tot de Pruisische unie behoorende staten waren natuurlijk hierbij niet vertegenwoordigd. Nassau schijnt nog tot geen besluit te zijn gekomen; deszelfs terugtreding van de Pruisische alliantie is echter genoegzaam zeker. Het constitueren van dezen engeren raad, zonder de medewerking van Pruisen, is weder een dier maatregelen, waaruit voor Duitschland belangrijke gevolgen kunnen voortvloeijen. Daarbij grenst de verblindheid van onderscheidene Duitsche regeringen bijna aan het ongeloofelijke, tenzij men vooronderstelle, dat zij willens zijn het constitutioneel beginsel weder met wortel en tak uitteroeijen. Men zou dit ten minste moeten opmaken, uit hetgeen in Keur-hessen geschiedt. Gisteren namelijk is de pas bijeengeroepen kamer weder ontbonden geworden! Na ruim 8 dagen bijeen te zijn geweest, is zij als het ware weder uiteen gedreven, zonder dat er iets gedaan is, om in de dringendste behoeften van den staat te voorzien. De vergadering ging uiteen, onder het roepen van: *leve de constitutie!* terwijl van de gallerijen de hevigste uitdrukkingen tegen den minister *Hassenpflug* gehoord werden. Hoe weinig men nu ook geneigd moge zijn, dezen minister in bescherming te nemen, schijnt het ons echter toe, dat hij slechts de zondenbok is van het absolute stelsel, dat men waarschijnlijk weder algemeen in Duitschland zal trachten in te voeren.

— In de Badensche Tweede Kamer werd het ministerie gisteren geïnterpelleerd, en aan hetzelve eene verklaring gevraagd, of de staat van beleg weldra zou worden opgeheven? Hierop werd door den minister van Binnenlandsche Zaken, kortweg: *neen!* geantwoord. Deze kamer, die mede slechts geduld wordt, heeft tot dusverre slechts 2 à 3 zittingen gehouden, van welke iedere niet langer dan één uur geduurd heeft. Zoodra het verlangde crediet zal bewilligd zijn, wordt zij waarschijnlijk mede dadelijk naar huis gezonden. Geen der leden heeft nog den moed gehad de regering verantwoordelijk te maken voor de stokslagen, die op last van een Pruisischen bevelhebber, aan Badensche [illegible] gedeeld zijn. Daarentegen heeft de [illegible] gelegenheid van den verjaardag des [illegible], denzelven een adres aangeboden, [illegible] hare goedkeuring te kennen geeft over [illegible] zijner regering.

Frankfort, 4 *sept*. De graaf *v. Rechberg*, de voormalige gevolmagtigde van Oostenrijk bij het voorloopig centraal bewind, is weder alhier aangekomen, naar men zegt met eene belangrijke zending belast. Men wil, dat hij den graaf *v. Thun* uitvoerige berigten

mededeelt over de diplomatische conferentiën, die laatstelijk te Salzburg en Ischl plaats gehad hebben. Van eene doorgaans goed onderrigte zijde worden de volgende bijzonderheden over de conferentiën te Ischl medegedeeld. Rusland zal aan het Berlijnsche kabinet zijne stellige afkeuring van het door dat kabinet gehouden gedrag te kennen gegeven; de hertog *Peter van Oldenburg* zal tot opvolger van den Deenschen troon geroepen worden; Holstein en Lauenburg blijven staten van het Duitsche Verbond; de Keizer van Rusland ziet af van zijne aanspraken op de erfopvolgingsregten ten opzigte van een gedeelte van Holstein, welke regten hij, in geval de Augustenburger-linie tot de erfopvolging geroepen werd, zoude kunnen doen gelden, zoodat hij in dat geval in het bezit van de gewigtige haven van Kiel zoude gekomen zijn.

— De Wurtembergsche Staatscourant zegt in haar nommer van gisteren, dat de regering niets weet van eene Oostenrijksche nota, waarbij 3 millioen verlangd zoude worden als schadeloosstelling voor het onderhouden van het leger in Vorarlberg.

— Te Plass (Boheme) is de voormalige bezitter van dit goed, prins *Metternich*, tot hoofd dier gemeente benoemd.

Berlijn, 3 *sept.* De minister van Buitenlandsche Zaken heeft, voor zijn vertrek naar Ostende, in eene nota aan lord *Palmerston*, deszelfs uitnoodiging tot deelneming aan het Londensche protocol van de hand gewezen. Dit antwoord behelst de verklaring dat Pruisen het wenschelijke der bekende bedoelingen niet inziet, dat het integendeel plegtig protesteren moet tegen alle nadeelen, die uit het protocol voor de Duitsche regten en belangen in het toekomstige zouden kunnen voortvloeijen, hetgeen het doet voor zich zelf en, als lid van den Duitschen bond, ook voor denzelven. Dit antwoord is gisteren of heden naar Londen verzonden. Graaf *Brandenburg* en de heer *von Sydow* zijn met de werkzaamheden van het departement van buitenlandsche zaken, gedurende de afwezigheid van den heer *von Schleinitz* belast.

— De Poolsche bevolking der provincie Posen wil nog altijd niets te doen hebben met de staatkundige instellingen. Zoo is zij namelijk tegen iedere constitutionele vertegenwoordiging ingenomen en kan in sommige districten niet worden bewogen, om afgevaardigden voor de kamers te benoemen; oorzaak hiervan is, dat de Poolsche belangen door de kamers geheel verwaarloosd zijn, Ook tegen de nieuwe gemeentewet is men daar zóo ongunstig gestemd, dat zij in vele districten opgeheven zal moeten worden.

Berlijn, 4 *sept.* Dezer dagen is te Bremen een zekere *Busch-Gräbe* gearresteerd, die verleden jaar te Gardelegen eene som van 10,000 th. had gestolen en buitendien, volgens zijne bekentenis, niet minder dan 16 andere diefstallen had gepleegd; hij was op het punt om met vrouw en kinderen naar Hamburg en verder naar Noord-Amerika te vertrekken.

DENEMARKEN.

Altona, 3 *sept.* Heden werden hier weder 62 zieken en gewonden uit Rendsburg aangebragt, ten einde in de hospitalen aldaar ruimte te bekomen.

— Den 9den dezer zal de Holsteinsche landdag bijeenkomen, waarschijnlijk hoofdzakelijk, ten einde het stadhouderschap de noodige gelden te verschaffen, om den oorlog voort te kunnen zetten. Intusschen zullen door de linkerzijde in allen gevalle eenige voorstellen gedaan worden, o. a. tot invoering der regtbanken van gezworenen in drukpersprocessen.

— De eerw. *Burrit* en zijne vrienden zijn gisteren van hier naar Rendsburg vertrokken; men weet met welk doel. Waarschijnlijk zullen zij met andere denkbeelden naar Engeland terugkeeren dan waarmede zij gekomen zijn.

— De Denen hebben de troepen van Fehmern weder voor het grootste gedeelte naar Flensburg gebragt.

— De voorloopige conscriptie, welke de Denen in Sleeswijk hebben ingevoerd, is gebaseerd op de Deensche militaire wet. Zij bepaalt dat ieder, die zijn vast verblijf in het hertogdom heeft, dienstpligtig is; personen, die onderdanen van vreemde staten zijn, zijn uitgezonderd, zoomede geestelijken en onderwijzers die vaste standplaatsen hebben. Overigens moeten alle personen, die nog niet opgeroepen zijn en den ouderdom van 25 jaren nog niet bereikt hebben, zich zelven binnen veertien dagen aangeven bij de bevoegde autoriteiten.

— Naar luid van berigten uit Stokholm van 27 aug., nam de cholera in de stad Malmoë en in de omstreken zeer toe.

ENGELAND.

Londen, 3 *sept.* Veel is er in den laatsten tijd geschreven over de redenen van de terugkomst van sir *C. Napier*, gewezen opperbevelhebber van het Indisch leger. Het blijkt uit een brief van zijnen broeder, dat een verschil over belangrijke maatregelen met den Gouverneur-generaal daarvan de oorzaak is. Intusschen schijnt uit alles toch te blijken, dat de krijgstucht bij de inlandsche en zelfs bij eenige Europesche troepen in Britsch-Indië, zeer geleden heeft.

— De *Times* treedt weder in eene beschouwing van de Duitsche aangelegenheden, waarin het blad op den voorgrond stelt, dat na de eerste poging tot wedergeboorte der Duitschers te Frankfort, zij eene lange reeks van rampen hebben doorgeworsteld, waaruit zoo veel te leeren was, dat geen van die overdrevene denkbeelden, wegens een nationalen bond opgeworpen, verwezenlijkt kon worden. Zoodra de eerste schrik voor de beweging voorbij was, was de kracht van de Frankfortsche vergadering gebroken. Sedert nam de beweging eene meer bepaald Pruisische kleur aan; de staatslieden te Berlijn dachten het Pruisische overwigt in Duischland te kunnen vestigen; daarvoor moest het afzonderlijk Pruisische verbond en het Erfurtsche parlement dienen; beide pogingen mislukten; en wel daarom, vermits in beide pogingen tot herstichting van Duitschland opzettelijk de mogendheid voorbij gezien werd, die sinds eeuwen aan de spits van Duitschland had gestaan, Oostenrijk, en die nog wel van zoo wezentlijk belang was voor Duieschland, als dit voor Oostenrijk. Aanvankelijk was laatstgemeld rijk echter verlamd door den algemeenen schok, door den opstand in eigen boezem, door het gebrek aan organisatie, door de zwakheid des Keizers. Veel van dat alles is te boven gekomen; de Oostenrijksche staatslieden gaven eene liberale wending aan 's lands bestuur, en men zou verkeerd handelen, indien men hun den waan toeschreef, dat zij weder het oude vermolmde gebouw zouden willen oprigten. Prins *Schwarzenberg* heeft onwrikbaar zijn grond behouden, zich aan de gevestigde tractaten blijven hechten, met bereid-verklaring, van nutte wijziging en herziening van den bond van 1815. Thans zijn de oogen weder vooral naar Oostenrijk gerigt; als Duitschland zich wil opheffen, zal het dien steun niet kunnen ontberen. Het blad meent, dat het jongst door Oostenrijk voorgestelde ontwerp veel aannemelijks heeft, om Duitschland uit den moeijelijken toestand te brengen, waarin het zich bevindt, dat Pruisen in den bond zijne eigene partij zal kunnen leiden, doch zich niet behoort te onttrekken en een afzonderlijken bond stichten; dat dit met de verdragen van 1815 en 1820 zou strijden; dat Duitschland overigens niet mag voorbij zien, dat Oostenrijk geenerlei poging gedaan heeft, om Duitschland in beweging te brengen; dat het gehandeld heeft overeenkomstig het belang van dat land en Europa's vrede.

Londen, 4 *sept.* Bij gelegenheid van de plaatsing van den telegraaph onder zee, van Dover naar de kaap Grinez, in een koker van gutta-percha besloten, schrijft de *Daily News* het volgende:

Tot 1844 was zelfs de naam van gutta-percha aan den Europeschen handel onbekend. Omstreeks dien tijd zond men bij wijze van proefneming twee quintalen naar Singapore. De invoer van gutta-percha in die haven is geklommen tot 169 picols in 1845, tot 5364 picols in 1846, tot 9296 picols in 1847 en in de eerste zeven maanden van 1848 tot 6768 picols. Er zijn bij gevolg in vier en een half jaar, terwijl die handel voor het eerst gedreven werd, te Singapore vervoerd 21,597 pic. gutta-percha, geschat op 247,190 doll.; 15 pic. zijn naar Mauritius, 470 naar het vaste land van Europa, 922 naar de Vereenigde Staten en het overige naar Engeland verzonden.

Intusschen heeft de snelle uitbreiding van dien handel eene zonderlinge uitwerking gehad op de bosschen ven Jahore, alwaar de eerste inzameling geschied was; die bosschen werden aldra overstroomd door Maleijers en Chinezen, terwijl de inboorlingen zelven zich daarbij voegden.

Onmiddellijk daarop verklaarde de Tommongong naar aanleiding van de Oostersche politiek, den handel in die kostbare gom voor het eigendom van den staat, die zich het grootste gedeelte van de voordeelen toeëigende; ofschoon er nog winst genoeg (d. i. 100 à 400 pCt.), verbleef voor de Maleijers, door het inkoopen van gutta percha van de inlanders. De Tommongong deed het echter beter, hij zond troepen van 10 tot 100 personen overal heen, ten einde de oogst op te zamelen en gebruikte er daarenboven al de stammen der lijfeigenen voor. De verkregene uitkomsten wekten meer en meer de greligheid der gomzoekers op, zij verspreiden zich achtervolgens van Singapore noordwaarts tot Penang, zuidwaarts langs de Oostersche kust van Sumatra tot Java, en westwaarts tot Borneo.

Van 1 januarij tot 12 juli 1848 heeft men te Singapore van het Maleische schiereiland ingevoerd 393 pic. gutta-percha; van den archipel van Jahore 1.269; van Sumatra 1,066; van Batavia 19; van Borneo 55 pic.; de prijs was aanvankelijk 8 doll. per pic., zij is vervolgens geklommen tot 24 doll. en was in het midden van 1846 weder gedaald tot 13 doll. per picol.

Deze beweging heeft echter in het plantenrijk van den archipel groote verwoesting veroorzaakt. Gedurende de laatste drie jaren, zijn er 270,000 gomboomen door de gutta-percha-zoekers uitgeroeid.

BELGIE.

Brussel, 5 *sept.* De half officiëele dagbladen van Parijs behelzen het verslag van den eersten dag der tweede reis van den President der Republiek. Daarop is niets bijzonders voorgevallen. De bevolking schijnt den heer *Lodewijk Napoleon Bonaparte* goed ontvangen te hebben, en wanneer dit zoo voortgaat tot Cherbourg en terug, dan zal de President meer voldoening hebben van dit tweede, dan van het eerste uitstapje. Men zal echter wel doen, met niet al te zeer te hechten aan deze berigten der officiëele bladen, want men zal zich herinneren, dat die zelfde bladen omtrent de vorige reis dikwijls spraken van geestdrift, die alleen in hunne kolommen bestond. Daar echter in de departementen, die thans door den President bezocht worden, veel minder de demagogische geest heerscht dan in de oostelijke, kan men verwachten, dat hij aldaar niet zulke vijandige manifestatiën zal ontmoeten.

De feesten te Cherbourg beloven overigens belangrijk en luisterrijk te zullen zijn. Men zegt, dat het corps diplomatique tot de bijwoning daarvan is uitgenoodigd.

De dagbladen behelzen eene lijst van zes nieuwe generale raden, die den wensch hebben te kennen gegeven, dat de constitutie herzien worde, hetzij zoo spoedig mogelijk, hetzij overeenkomstig die constitutie zelve. Zes en twintig generale raden hebben eene dergelijke verklaring afgelegd. Men heeft thans bijna de zekerheid, dat dit getal niet de helft der departementale vergaderingen zal bereiken, en dat hoogstens een twaalftal zal verlangen, dat men zich niet zal bekreunen om de bepalingen der constitutie.

Het *Bulletin de Paris*, dat gewis weinig sympathie heeft voor het werk der constituerende vergadering, erkend heden, dat die uitslag der beraadslagingen van de generale raden sommige staatslieden tegenvalt, en dat zij daardoor in groote onzekerheid geraken. Het *Bulletin de Paris* tracht hen daarom gerust te stellen door te zeggen, dat de generale raden die geenen wensch te kennen geven ten gunste der herziening, haar even vurig verlangen als zij die een formeel besluit in dien zin hebben genomen.

Het mandement van den aartsbisschop van Parijs en zijne waarschuwing aan *l'Univers*, maken sedert eenige dagen een voornaam onderwerp uit van de polemiek der dagbladen. De *Patrie*, die partij trekt voor *l'Univers*, behelst heden, schoon zij daarbij haren eerbied betuigt, een artikel tegen Mgr. *Sibour*, waar in hem op scherpe wijze onder anderen als verwijt wordt aangerekend dat hij een wees van een der ter dood gebragte moordenaars van den generaal *Bréa* heeft na zich genomen en dat hij door den invloed van de generaal *Cavaignac* aartsbisschop van Parijs is geworden!

Berigten uit Rome melden, dat de zaak van het concordaat met Spanje, door de bemoeijingen van den heer *Martinez de la Rosa*, gezant van Spanje bij den H. Stoel, tot stand is gekomen. Er blijft echter nog eenige koelheid bestaan tusschen de hoven van Rome en Madrid, en wel ter zake van de, aan den graaf *van Montemolin* verleende dispensatiën om een huwelijk te mogen aangaan met zijne nicht, de zuster des Konings van Napels.

— De tijdingen, die gisteren grond gaven om eene spoedige schikking te hopen van het geschil tusschen de Sardinische en de Pauselijke regering, worden heden niet bevestigd. In de eerste zamenkomst tusschen den kardinaal *Antonelli* en den heer *Pinelli*, zoude die prelaat aan den Sardinischen gezant verklaard hebben, dat hij volstrekt geene openingen omtrent de in hechtenis-neming van mgr. *Franzoni* konde ontvangen; dat dit eene zaak was die uitsluitend den H. Vader aanging.

De *Risorgimento* van Turijn meldt, dat het niet waar is, zoo als men gemeld had, dat er een handels-tractaat tusschen Engeland en Piëmont gesloten is.

FRANKRIJK.

Parijs, 4 *sept.* Uit Cherbourg wordt geschreven, dat talrijke vreemdelingen derwaarts stroomen om de evolutiën van het daar vereenigde eskader en waterfeesten die er gegeven zullen worden bij het bezoek van den President der republiek, bij te wonen. Vooral merkt men onder die vreemdelingen vele Engelschen op, meest zee-officieren; ieder uur komen er Engelsche jachten aan vol passagiers. De kamers die, reeds acht dagen geleden, voor 200 francs per week verhuurd werden, worden thans gezocht tot 50, 60 en zelfs 80 francs per dag. Minstens de helft der vreemdelingen heeft verblijf gezocht op de omliggende dorpen.

Bij een op gisteren morgen hier ter stede ontvangen brief geeft lord *Palmerston* officieel aan de Fransche regering kennis, dat ook de vice-admiraal *Cochrane* zich met 40 officieren van de Britsche vloot naar Cherbourg begeven zal.

Het corps diplomatique alhier is uitgenoodigd geworden om tegenwoordig te zijn bij de feesten.

— Men verneemt, dat de erfgenamen van *Lodewijk Philips* aan de Fransche regering om een termijn van uitstel verzocht hebben voor de voldoening der ontzaggelijke som van 10 millioen francs, die zij als successieregten betalen moesten.

— *Le Pays* beweert, dat de legitimistische kleur, welke *l'Univers* in de laatste dagen heeft aangenomen en welke zou kunnen aanleiding geven tot het vermoeden, dat de geestelijkheid voor die zaak partij trekt, eene der redenen is, waarom de aartsbisschop van Parijs een mandement tegen dat blad heeft uitgevaardigd.

Binnenlandsche Berigten.

Arnhem, 7 *sept.* De algemeene uitslag der verkiezingen tot leden der Provinciale Staten in Gelderland, is, dat er nog gekozen moeten worden in het district Arnhem 2 leden, Harderwijk 5, Ruurlo 6, Doetinchem 4, Elst 7, Zt.-Bommel 1, te zamen 25 leden.

Men verzekert dat de baron van *Zuylen van Nyevelt*

velt, in het district Zutphen gekozen, bedanken zal. Er zullen dus op aanstaanden maandag niet meer dan 35 van de 62 leden tegenwoordig kunnen zijn.

Uitslag der verkiezingen voor de Provinciale Staten.

NOORD-HOLLAND.

Kiesdistrict Alkmaar.

Verkozen de heeren: mr. *C. Sandenberg Matthiessen*, jhr. *C. D. de Dieu Fontain Verschuer* en *W. Bos*. Voor de vier overige vacatures herstemming tusschen de heeren: J. T. Koorn, mr. P. A. de Lange, C. Siemers, J. Schoon, mr. A. J. C. Maas Geesteranus, mr. J. A. Kluppel, J. L. Kikkert, jhr. mr. C. van Foreest, P. Keizer Sz. en J. Blaauboer.

Kiesdistrict Zaandam.

Volstrekte meerderheid 487. Verkozen de heeren: mr. *W. K. Sijpenstein* 709, *J. C. van Wessum* 593, *Dirk Vis* 552, *Jan Laan* 542, *T. Dam* 496. Herstemming tusschen de heeren: C. Avis 483, C. Hartog 413, M. de Wit 319, Schermer 223, Dozy 210, C. E. Smit 194, J. Bouwman 157, Duivis 149, de Koning 134.

ZUID HOLLAND.

Hoofdkiesdistrict Leiden.

Van de 1069 kiesgeregtigden tot de keuze van zes leden voor de Provinciale Staten, zijn ingekomen 882 stembriefjes. Bij de opening is gebleken dat blanco en van onwaarde zijn 14 stembriefjes en dat op de overigen 27 stemmen van onwaarde voorkwamen, als niet duidelijk den bedoelden persoon aanwijzende. Van de 5181 stemmen zijn uitgebragt op de heeren mr. *A. O. E. graaf van Limburg Stirum* 580, mr. *H. Cock* 501 en op jhr. mr. *J. L. Cremer van den Bergh van Heemstede* 492 stemmen, die de volstrekte meerderheid van stemmen verkregen hebbende, tot leden der Provinciale Staten zijn verkozen.

Voorts hebben de meeste stemmen erlangd, waarmede eene herstemming op dingsdag den 17den september aanstaande zal plaats hebben: de heeren A. Hartevelt Jz. met 478, mr. G. P. van Outeren met 379, mr. H. C. Huyser en mr. N. Olivier ieder met 352 stemmen; jhr. N. J. Steengracht van Duivenvoorde met 299, mr. J. E. Goudsmit, mr. J. L. Klaverwijden en prof. P. L. Rijke, ieder met 294 stemmen.

Hoofdkiesdistrict Leiderdorp.

Bij de opening der stembriefjes is gebleken, dat van de 1249 kiezers 949 hunne stemmen hadden uitgebragt; 8 briefjes waren van onwaarde verklaard. Gekozen zijn de heeren *H. C. J. Hoog*, 672; *A. L. van Heteren Gevers*, 552; *S. Piek*, 479. Op den 17den september zal de herstemming plaats hebben over de volgende zes heeren: E. H. Geraerds Th'singh, te Hazerswoude, 464; Mr. J. L. Klaverwijden, te Leiden, 372; A. E. Roest van Limburg, te Katwijk, 348; mr. A. Jongkindt Coninck, te Aarlanderveen, 346; N. van Beeftingh, te Valkenburg, 343; mr. J. J. A. van den Aardwegh, te Leiden, 313 stemmen.

Kiesdistrict Gorinchem.

Verkozen de heeren: mr. *A. Boxman* en mr. *W. A. van Aken*. Voor de vier overige vacatures herstemming tusschen de heeren A. Slotemaker, A. Kruit, E. Vonck, mr. J. D. van der Poel, K. Hartog, G. Boddé, H. Blanckers Dz en J. Smits van der Goes.

Kiesdistrict Dordrecht.

Verkozen de heer: *A. Vos*. Voor de vijf overige vacatures herstemming tusschen de heeren: A. A. Visser Jz., mr. C. W. O. v. Dorssen [illegible], mr. P. G. A. Struyk, jhr. mr. P. [illegible] v. d. Wall, J. Schouten, G. Schram [illegible] Jz., H. Schuyten, J. B. 't Hooft, K. [illegible]ing en F. H. von Lindern.

District Ridderkerk.

Geen der kandidaten heeft de volstrekte meerderheid op zich vereenigd. Voor de zes vacatures zal nu moeten worden herstemd over de heeren A. Vlielander, L. Kluit, A. v. Driel, M. Speelman, R. H. van der Waijer, mr. A. van Weel, mr. J. Los, P. J. de Boer, van Hendrik Ido Ambacht, D. Molenaar, mr. W. Wynaendts, W. Verduyn en P. M. Kluyt.

UTRECHT.

Kiesdistrict Amersfoort.

Verkozen de heeren: mr. *J. Schultus van Leusden*, mr. *J. de Louter*, *H. G. van den Bergh*, mr. *[illegible] Weijers*, *D. J. C. Harmsen* en *J. C. P. E. Mense*. Voor de acht overige vacatures herstemming tusschen de heeren: J. van Dam van Isselt, J. baron [illegible] van Amerongen van Natewisch, J. Vos, H. G. van der Poel, mr. F. G. R. H. van Lilaer, mr. H. [illegible] Laan, P. Gallenkamp Pels, C. E. van Strijen, mr. A. W. K. Ariens, C. P. Pels, A. J. de Beaufort, mr. J. D. C. C. W. baron d'Ablaing van Giessenburg, H. J. van Mariënhoff, E. H. baron van Ittersum, M. Lagerwey en C. H. Cordes.

Kiesdistrict IJsselstein.

Verkozen de heeren: *During*, *van Tuyll van Serooskerken van Zuylen*, *Strick van Linschoten*, *Story van Blokland*, *M. van Berkel*, *P. van de Poll*, *Spengler* en *S. J. van Nooten*. Voor de zes overige vacatures herstemming tusschen de heeren J. C. van der Heyden, J. G. Delmans, G. W. van Winsheim, G. J. H. van Bijleveld, J. J. de Geer van Oudegein, H. Schoenmaker, J. W. van Reenen, J. van den Andel, J. Vlug, S. van Kompen, C. A. E. Quak en F. H. van den Helm.

GELDERLAND.

Hoofd-kiesdistrict Harderwijk.

952 biljetten
11 van onwaarde
———
941
471 volstrekte meerderheid.

Gekozen de heeren: mr. *G. A. de Meester*, te Harderwijk 792 stemmen en *A. D. S. Colenbrander*, te Nijkerk 607.

Herstemming tusschen de heeren: H. Boonzaaijer van Jeveren, te Oldebroek 442, dr. R. O. H. van Manen, te Elburg 404, jhr. H. M. van Weede, onder Nijkerk 368, G. W. baron van Zuylen van Nyevelt, te Barneveld 355, jhr. mr. P. C. Nahuys, te Arnhem 320, mr. C. A. Nairac, te Barneveld 306, mr. D. van Meurs, te Arnhem 300, E. baron van Lijnden, te Velp 292, mr. W. baron van Lijnden, te Nijmegen 286, J. D. O. C. W. de Moll, te Harderwijk 283.

In het geheel waren er 170 personen op de briefjes vermeld.

NOORD-BRABANT.

Kiesdistrict Tilburg.

Verkozen de heeren: *B. J. Mutsaers*, *F. Suys* en mr. *L. Verheyen*. Voor de overige vacatures herstemming tusschen de heeren N. E. van Dijk, W. J. Mol, R. F. Wierdsma, Doctor H. Sassen, J. H. A. Diepen, mr. H. de Grez, A. van Lommel en A. Kuipers.

Kiesdistrict Heusden.

Verkozen de heer *J. A. Gerlach Jr.* De stemming duurde nog voort.

Kiesdistrict Eindhoven.

Verkozen de heeren: Mr. *M. van den Acker*, *A. J. v. Stekelenburg*, Dr. *Augs. Raupp*, *J. van Roy* en Mr. *A. J. H. van Baar*. Voor de twee overige vacatures herstemming tusschen de heeren: H. de Wit, A. van den Heuvel, B. Beijnen en W. F. Guljé.

Kiesdistrict Bergen-op-Zoom.

Verkozen de heeren: *J. A. de Rum*, Mr. *T. J. van Reysingen*, *C. Daverveldt*, en Mr. *F. J. H. van Gilse*. Voor de drie overige vacatures herstemming tusschen de heeren P. J. C. F. van Hasselt, L. C. de Geep, mr. H. J. van Swieten, J. J. van Sprang, P. Dechamps en J. A. van Etten.

ZEELAND.

Kiesdistrict Middelburg.

Verkozen de heeren: mr. *H. du Buisson Becius*, jhr. *P. Damas van Citters*, *D. Uijtenhooven*, *B. Bomme*, *W. M. Snijder*, mr. *C. Vis* en mr. *S. v. d. Swalme*. Voor de vier overige vacatures herstemming tusschen de heeren: jhr. mr. M. C. Paspoort van Grijpskerke, J. van Reigersberg Versluys, S. Luteyn, mr. A. F. Sifflé, mr. G. J. Sprenger, H. Holle, mr. Abm. v. d. Broecke Jz. en J. J. de Kanter.

LIMBURG.

Kiesdistrict Maastricht.

Uitgebragte stemmen 712. Van onwaarde 6 stembriefjes. Volstrekte meerderheid 354. — Gekozen zijn de heeren *Sandberg* met 495 en *Victor Nyst* met 368 stemmen.

Er zal eene herstemming plaats hebben tusschen de 14 volgende personen, die het bij ieder aangeduide getal stemmen hebben bekomen.

Roberti 345, J. van Aken 337, W. Sassen 298, Wilmar 288, Ceulen 287, v. Wintershoven 287, Nierstrasz 276, Lebens 275, de Bieberstein 263, de Smers 256, Corten 242, Scheepers 242, Holgers 230, Becker 215.

Kiesdistrict Sittard.

Uitgebragte stemmen 582. Volstrekte meerderheid 267. Gekozen zijn de heeren *Arnolts*, burgemeester van Sittard met 373, *Delahaye* griffier, met 366, *Reynen*, burgemeester van Echt, met 298 stemmen.

Overstemming zal plaats hebben tusschen de heeren: Geurts 252, Corten 235, Rutten 233, de Weichs de Wenne 213, Schous 185, de Limpens 182, Baudain 176, Alex. Schoenmaeckers 124, Ed. Kerens de Wolfrath 168, Menwissen 168, Collaes 128, Lambrechts 113.

Kiesdistrict Heerlen.

Aantal stemmenden 553. Volstrekte meerderheid 277. Gekozen zijn de heeren: *Smeets* met 430, *Pluijmaeckers* met 427, *Kerckhoffs* met 308 en *J. Schoenmaeckers* met 294 stemmen. Over de navolgende heeren zal eene herstemming plaats hebben. T. Corneli 273, Oscar d'Ansembosch 271, Geilekerken 270, L. Stassen 270, de Loë 269, de Limpens 268, Ed. Sassen 239, Eug. Kerens 210, Jaegers 149 en Quaedvlieg 145.

OVERIJSSEL.

Kiesdistrict Kampen.

Verkozen de heeren: *W. J. Cornelissen*, mr. *J. C. Bijsterbos*, *de Vos van Steenwijck*, *J. D. Schriverius*, mr. *Bambonnet Fz.*, jhr. *Sandberg*. Voor de twee overige vacatures herstemming tusschen de heeren: van Romunde, van Reede, Koning en van Rechteren.

Kiesdistrict Deventer.

Verkozen de heeren: mr. *J. P. G. Moorrees*, mr. *P. H. J. IJssel de Schepper*, mr. *H. van Lochem*, mr. *F. W. A. K.* baron *van Knobelsdorff*, *J. H. Jansen* jr., mr. *B. J. B. van Sonsbeeck*, *P. Hommenie* en mr. *W. A. van de Graaff*. Voor de nog openstaande vacature herstemming tusschen de heeren: mr. *T. W. van Marle* en *S. van Delden Pz.*

Kiesdistrict Almelo.

Verkozen de heeren: mr. *J. van Riemsdijk*, mr. *J. T. Roessink Udink*, mr. *H. van der Wijck*, *E. Engberts*, *J. B. Helmich*, *J. R. Jansen*, *T. E. J. Schaepman*, *L. T. H. Sinkel*, *B. Scholten* en *J. W. Putman Cramer*.

FRIESLAND.

Kiesdistrict Leeuwarden.

Verkozen de heeren jhr. mr. *P. B. J. Vegelin van Claerbergen*, mr. *J. van der Veen*, *G. W. Wassenaer* en *F. de Haan Fz.* Voor de zes overige vacatures herstemmingén tusschen de heeren jhr. mr. F. J. J. van Eysinga, mr. B. Albarda, mr. H. van der Kooi, P. K. Smeding, J. E. van Aisma, mr. H. B. van der Haer, mr. A. E. Ferf, mr. G. N. Mulier, H. Wilhelmy, K. F. de Vries, J. G. Heuveldop en mr. C. J. van der Veen.

GRONINGEN.

Kiesdistrict Groningen.

Aantal ingekomen stembiljetten 839. Meerderheid 420. Verkozen zijn de 5 volgende heeren: *J. Homan* 647 stemmen, mr. *J. W. Quintus* 643, mr. *J. J. Cremers* 524, *J. W. C.* baron *van Ittersum* 501, mr. *W. de Sitter* 452.

Er zullen alzoo nog 6 leden moeten worden gekozen uit de volgende 12 heeren, die na de voorgaanden de meeste stemmen op zich hadden vereenigd: U. G. Schilthuis Jz. 414 stemmen, K. Mesdag 410, H. Beekhuis Damstè 394, mr. L. B. Lohman 319, Dr. J. Visscher Gz. 313, jhr. mr. M. Backer 219, mr. A. Modderman 217, jhr. mr. H. J. Trip 211, jhr. mr. U. W. F. van Panhuys 206, J. Swaagman Jr. 190, mr. J. O. Onnes 179 en W. J. Meurs Wichers 137.

Kiesdistrict Onderdendam.

Uitgebragte stemmen 707, waarvan 7 van onwaarde, zoodat de volstrekte meerderheid is 351.

De stemopneming begon woensdag morgen precies te negen uur en heeft bijna onafgebroken voortgeduurt tot donderdag morgen ruim vijf uur. Toen bleek, dat *niemand* de volstrekte meerderheid had bekomen, zoodat er eene herstemming zal moeten plaats hebben tusschen de 22 hieronder vermelde heeren, die de meeste stemmen hadden verkregen, als:

K. K. de Waard, te Grijsperk 350 stemmen, Mr. A. J. van Roijen, te Onderdendam 339, W. L. Dijkhuis, te Vierhuizen 305, Mr. A. Beckeringh, te Onderdendam 305, E. B. Bindervoet, te Zuidhorn 276, H. W. Wierda, te Winsum 266, H. Aalfs, te Hoogemeeden 247, G. Reinders, te Warffum 233, mr. P. Brongers, te Eenrum 223, A. S. Leuring, te Leek 200, dr. R. Westerhoff, te Warffum 194, S. K. Noordhof, te Middelstum 194, R. E. Torrenga, te Zuurdijk 176, H. K. Welt, te Uskwerd 168, H. Bennema, te den Ham 149, H. H. de Haan, te Hellum 136, A. Groenman, te Niezijl 118, Mr. A. Gelderman, te Zuidhorn 113, J. S. Bruins, te Rasquern 105, R. A. Quintus, te Faan 104, J. R. Zijlker, te N. Beerta 100. en jhr. mr. R. M. A. de Marees van Swinderen, te Groningen 98.

(Niet minder dan 304 personen hadden stemmen op zich vereenigd.)

Kiesdistrict Appingedam.

Bij de opening van de 16 stembussen, ter benoeming van leden voor de Provinciale Staten, den 4den in het provinciaal hoofd-kiesdistrict te Appingedam hebbende plaats gehad, zijn bevonden 875 biljetten, waarvan slechts één van onwaarde is verklaard. Hiervan is alzoo de volstrekte meerderheid 438.

Er zijn uitgebragt 731 stemmen op den heer *H. H. de Haan*, 636 op den heer *W. Waalkens*, 592 op den heer *J. P. Mulder*, 506 op den heer mr. *D. Bonthuis*, 488 op den heer *P. W. Wiertsema* en 455 op den heer mr. *L. J. Vos*; zullende er eene herstemming moeten plaats hebben voor de vijf nu nog ontbrekende leden.

Kiesdistrict Winschoten.

Van de 1400 kiezers hebben 644 hunne stembriefjes ingeleverd. Volstrekte meerderheid 323. Bij het openen der briefjes, waarmede te 9 uur des morgens een begin werd gemaakt en dat des nachts te 3 uur was afgeloopen, is gebleken, dat 2 briefjes van onwaarde waren, en dat van de [illegible] stemmen 375 waren uitgebragt op *J. H. Roemeling*, te Finsterwolde, lid van de Provinciale Staten, en dus thans op nieuw als zoodanig benoemd.

Verder niemand de volstrekte meerderheid verworven hebbende, zal er eene herstemming moeten plaats hebben voor de nog ontbrekende 11 leden, en wel over het volgende 22tal, die de achter hunne namen uitgedrukte stemmen op zich vereenigden, als: S. P. van der Tuuk, te Bellingewolde 265 stemmen; J. F. Zijlker, te Nieuw Beerta 249, mr. G. Diephuis, te Winschoten 240, H. L. Bouman, te Meeden 212, K. M. Brouwer, te Nieuwe Pekela 207, D. H. Busscher, te Veendam 207, H. N. Addens, te Bellingewolde 195, J. G. Heeres, te Oude Pekela 185, [illegible] M. van der Tuuk, te Winschoten [illegible] Haan, te Hellum 172, J. M. Meihuizen [illegible] H. [illegible]vank 169, P. Douwes, te Zuid[illegible]esling, [illegible] Moorlag, te Onstwedde 141, [illegible] Pekela 137, te Winschoten 139, L. E. [illegible] G. Schilthuis Jz., J. H. Kuiper, te Blijham [illegible], te Groningen 136, H. J. Engelkens, te Wildervank 130, H. C. ten Horn, te Veendam 128, T. J. Borgesius, te Oude Pekela 118, mr. R. de Sitter, te Winschoten 107, mr. J. S. G. Koning, te Wedde 93. Overigens waren de stemmen verdeeld over een groot aantal personen.

Mengelwerk.

Sardinië.

De eenige uitkomst der jongste politische beroeringen in Italië, welke eenige voldoening oplevert, is de vestiging van een constitutioneel gouvernement in Piëmont. De jonge Koning geeft blijken van zijn bepaald besluit om de vrijzinnige concessiën te handhaven, welke zijn minder gelukkige vader nagenoeg in de waagschaal gesteld had. De hoogere klassen der Piemontesche maatschappij hebben mannen opgeleverd, geschikt om een constitutioneel bewind te voeren en besloten zoowel om weerstand te bieden aan die revolutionaire partij welke zij te Genua bedwongen, als om den reactionnairen geest, die nog hier en daar gloort, te fnuiken. Het volk, na de ontbinding der democratische vergadering van 1848, door zijnen souverein opgeroepen om zich om grondwet en troon te scharen, beantwoordde aan die oproeping, en er bestaat grond om te hopen dat de vertegenwoordigers der Sardinische Staten inzien zullen dat hunne kracht, ten behoeve der eigen zaak, en ten behoeve der zaak van Italië, in hunne gematigdheid ligt. Zij houden niet, gelijk er hoogdravend gezegd werd, de weegschaal van het Italisch schiereiland in hunne handen; zij oefenen geen overwegenden militairen invloed uit over een land, 'twelk nog op dit oogenblik, voor een groot gedeelte door Fransche en Oostenrijksche troepen bezet is; maar zij kunnen hunne eigene onafhankelijkheid bewaren tegenover deze twee magtige naburen, en hun gelukkig voorbeeld kan de Italianen terughouden van de wanhopige pogingen en verderfelijke begoochelingen, waardoor MAZZINI en zijne medestanders in Italië het denkbeeld zelfs van vrijheid hebben bezoedeld. Terwijl, nu, deze proeve voor het eerst in Italië wordt genomen, onder de gunstige omstandigheden van opregtheid aan de zijde der kroon, bekwaamheid bij de ministers, en vertrouwen onder het volk, slaan wij met bezorgdheid ieder incident gade, 'twelk de moeijelijkheden, aan zulk eene onderneming verknocht, komt vermeerderen. Ongelukkiglijk bestaat er in Piëmont een belangrijk maatschappelijk bestanddeel, 'twelk volstrekt vreemd en vijandig is gebleven aan de heilzame vruchten der jongstleden omwenteling, en 'twelk blijkbaar besloten heeft al het vermogen eenmaal door de geestelijkheid bezeten, aan te wenden tot knotting der nieuwe instellingen, waarmede het land werd begiftigd. De Piemontesche geestelijkheid verschilt, in menige opzigten, van het gros der Italiaansche priesters: zij is niet onwetend, niet omkoopbaar noch zedeloos; doch verheft zij zich boven de schaal harer broeders in de zuidelijke staten, zoo wendt zij hare meerderheid aan om met des te heerschzuchtiger fanatisme het gezag van Rome en de priesterlijke privilegiën harer orde te verdedigen. In geen opzigt was de laatste revolutie van Piëmont zoo merkwaardig, als in dat der bepaalde emancipatie van het hof en den staat uit de geestelijke voogdij, waaronder zij gedurende de laatste dertig jaren leefden, en zulks door de verbanning der hinderlijkste geestelijke orden, door de trotsering dier spooksels, die den geest des vorigen Konings zoo zeer hadden gekweld, en ten gevolge van het besluit der ministers om aan de kerk te toonen dat zij niet langer boven de wet verheven was. De privilegiën der geestelijkheid, welke dezelve tot nu toe hadden beveiligd tegen vervolging wegens eenigerlei misdrijf voor de wereldlijke regtbanken, werden ingetrokken, en de priesters vernamen dat zij onderhevig waren aan dezelfde regtbanken en dezelfde wetten als het volk. Die staatkunde des gouvernements deed eenen hevigen strijd ontbranden tusschen de wereldlijke en geestelijke magten des koningrijks. Ook in andere landen had men gelegenheid om te bemerken hoe ver de geestelijke toorn kan gaan, als hij zich het regelmatig gezag der wet ziet tegenstellen, doch hoe veel meer moet zulks niet worden ondervonden in Italië, waar de kerk aanspraak maakt op al het onbeperkt gezag van Rome, waar zij beschikt over een geregeld leger van geestelijken, volkomen voor oorlog geoefend, en alwaar zij, tot nog voor weinig maanden, oppermagtig heerschte over wet en over geregten. De aartsbisschop van Turijn, monseignor FRANZONI. ofschoon noch door bijzondere geestvermogens, noch door bijzondere waardigheid van karakter uitmuntend, bleef niet achterlijk in het voeren van dezen strijd. Hij is dezelfde kerkvoogd die in de geschiedenis der freule HARDEWIER voorkwam, welke vijf jaren geleden zoo veel ophef maakte, en hij heeft ter dier en ter aller andere gelegenheid getoond dat, in zijn oog, de belangen zijner kerk hooger wegen dan elke andere overweging van waarheid, onderhoorigheid en pligt. Het hof [illegible] Rome, en de Paus zelf hechteden hun zegel [illegible] vrome verwringingen en aanmatigingen [illegible] het gevolg daarvan was een strijd, die weinig [illegible] is voor de kerk en even belemmerend voor het kabinet van Turijn. Want alhoewel de Koning van Sardinie en zijne ministers, krachtens hunnen constitutioneelen pligt, gehouden zijn om de geestelijkheid binnen de regtmatige perken der wet te houden, zoo zijn zij ook verpligt om aan de geestelijkheid de volledige bescherming der wet te verschaffen; en zij kunnen alzoo niet anders dan innig betreuren eenen staat van zaken die den ganschen geestelijken invloed des lands tegen hen in het harnas gejaagd heeft, en die niemand anders dan de vijanden van godsdienst en orde kan verheugen. De eerste stap van wege de regering om de vele onverzoenelijk te maken, was de vervolging des aartsbisschops van Turijn, wegens schandschrift. Met meer ervaring van de practische uitkomsten van vrijheid van discussie, trok een voornaam Engelsch dagblad, toenmaals de voorzigtigheid van zulk een stap in twijfel en meende het de Sardinische regering niet van noodelooze strengheid te kunnen vrijpleiten. Zinspelend op eenen Ierschen aartsbisschop en eenen Engelschen prelaat uit het westen des lands, beweerde het dat de ondervinding getoond had »dat zulke heilige scorpioenen eindigen met zich dood te bijten." Zoo beschouwd, was het onvoegzaam en krenkend het hoofd der kerk in Piëmont voor eenen gewonen jury te stellen en het te doen veroordeelen tot boete en gevangenis wegens eenen grimmigen volzin in eene herderlijke vermaning; was de overtreding groot, de krenking was nog grooter. Die handewijze werd door de Roomsch Katholijke geestelijkheid levendig gewraakt, en het Piemontesch gouvernement, steeds bewerende tot die kerk te behooren en ze te handhaven, moest zich aldra in eene niet minder geweldige spanning zien dan de Koning van Pruisen toen hij handen aan den aartsbisschop van Keulen sloeg. Niettemin is het kabinet voortgegaan met het voorstellen van zekere wetten ter regeling van de verhouding tusschen kerk en staat, wetten die bekend zijn onder den naam van den heer SICCARDI, welke dezelve voordroeg; en die maatregelen werden door den aartsbisschop en de geestelijkheid als eene nieuwe krenking beschouwd, terwijl zij, onder Rome's goedkeuring, zich voorbereidden om over het gouvernement den kerkelijken ban uit te spreken. Eenige dagen later lag de graaf VAN SANTA ROSA, een lid des bestuurs, ofschoon voor een ander departement, aan den rand van den dood. De priester des kerspels, die tot een der voornaamste broederschappen van Turijn behoorde, weigerde de laatste sacramenten der kerk toe te dienen, in weerwil van alle beden der vrouw en verwanten des stervenden mans. Hij gaf den geest, zonder die teekenen van verzoening, waaraan de leden der roomsche kerk de hoogste waarde hechten; en de aartsbisschop, die het gedrag van den priester goedkeurde, erkende dat zijne geestelijkheid voorschriften had om het gouvernement naar een vijandig stelsel te behandelen. Tegelijker tijd werd er eene scherpe briefwisseling met Rome gevoerd, en de uitslag was eindelijk dat de ministers den aartsbisschop van Turijn in de vesting van Fenestrelle sloten en beslag legden op de bezittingen der geestelijke orde, waartoe de weerspannige vicaris van St. Charles behoort. Wij willen hier in geen onderzoek treden naar de wettigheid of noodzakelijkheid van dergelijke maatregelen, doch dezelve blootelijk uit het oogpunt van doelmatigheid beschouwende, vreezen wij dat zij geene goede vruchten zullen dragen. Zij hebben reeds eenen intriganten priester eene soort van martelaarskroon opgezet, en zij worden met verrukking toegejuicht door die klasse van Italianen die de vernietiging van het priesterdom als de inleiding der herboorte van Italië beschouwen. Deze, zekerlijk, is geene partij waarmede eene regering, die zich acht of die de godsdienst des lands eerbiedigt, iets gemeens kan willen hebben; en ofschoon wij niet betwijfelen of het gedrag der geestelijkheid was verregaande fanatisch en stootend, zoo, vreezen wij, zal de Sardinische regering ontwaren dat vervolging en geweld de slechtste middelen zijn om te zegevieren over eene magt die sterk is als het geloof en geduldig als de tijd.

Vergadering van de leden der Vrijzinnige Kiezersvereeniging te Arnhem, op dingsdag, den 30den september, des avonds te $5\frac{1}{2}$ *uur, in het gebouw* Musis Sacrum *te Arnhem.*

Ten einde:

1o. te beraadslagen over het navolgend voorstel van het hoofdbestuur, tot aanvulling en verbetering van het reglement der vereeniging;

2o. Over te gaan tot de verkiezing van een lid voor het Hoofdbestuur.

Voorstel van het bestuur der Vrijzinnige Kiezers-Vereeniging in het Kiesdistrikt Arnhem, tot aanvulling en verbetering van het Reglement.

1o. Art. 12 van het reglement wordt met de navolgende bepalingen aangevuld:

a. Van elke bestuursvergadering voor het opmaken van kandidaten-lijsten, wordt minstens tweemaal vierentwintig uren te voren kennis gegeven aan de departementen, met uitnoodiging om zich daarbij, overeenkomstig Art. 8, door afgevaardigden te laten vertegenwoordigen, en van wege het departement kandidaten voor te stellen.

b. Het hoofdbestuur stelt nimmer een lid uit zijn midden als kandidaat voor; leden van het bestuur kunnen alleenlijk door departements-vergaderingen of door tien of meer leden der vereeniging als kandidaten worden voorgesteld.

c. Na de bestuursvergadering, in welke over de, van wege het bestuur voor te stellen kandidaten is gestemd, mag geen lid van het bestuur medewerken tot het voorstellen van kandidaten.

d. De kandidatenlijsten worden definitief viermaal vierentwintig uren vóór den ter stemming bepaalden tijd gesloten.

2. De Artt. 15 en 16 van het reglement worden door de navolgende bepalingen gewijzigd en aangevuld:

a. Alle departements-vergaderingen stemmen, zoo mogelijk, op denzelfden dag over de vastgestelde lijsten. De ingeleverde stembriefjes worden ongeopend in een verzegeld paket gesloten en aan het Hoofdbestuur toegezonden.

b. Het hoofdbestuur maakt den uitslag der stemming op in eene vergadering, waarbij, des verkiezende, elk lid der vereeniging kan tegenwoordig zijn.

c. Zij, die de volstrekte meerderheid van stemmen hebben verkregen, worden onmiddellijk tot kandidaten der vereeniging geproclameerd.

d. Voor de nog te vervullen plaatsen wordt een dubbeltal opgemaakt uit hen, die bij de eerste stemming, na de reeds geproclameerde kandidaten, de meeste stemmen hebben erlangd, met bijvoeging van hen, die een gelijk aantal stemmen als één der op het dubbeltal geplaatste personen hebben verkregen. Uit dit dubbeltal, des noods aangevuld als boven vermeld, worden in alle departementen, overeenkomstig de regels onder *alinea a* en *b* gesteld, de ontbrekende kandidaten gekozen.

e. Bij deze herstemming geldt betrekkelijke meerderheid van stemmen.

Namens het Hoofdbestuur,
L. A. J. W. SLOET, voorzitter.
C. P. HENNY, secretaris.

Correspondentie.

Het stuk over de kiesvergadering te Rotterdam zal geplaatst worden, wanneer de schrijver ons zijnen naam gelieft op te geven.

Advertentiën.

ARNHEM, 7 September 1850. Heden beviel van eene DOCHTER *E. J. CNOPIUS*, Echtgenoot van Dr. *J. J. HOMOET.*

De Notaris *J. D. G. C. W. DE MOL* te *Harderwijk*, zal op Zaturdag den 14den September e. k. des avonds te 7 ure in het Logement *het Wapen van Zutphen*, te *Harderwijk*, publiek doen inzetten en op Zaturdag den 21sten daaraanvolgende finaal verkoopen:

Een Prachtig, meest van Wit en Grijs Marmer gebouwd HEERENHUIS, met den daarbij behoorenden en achter gelegen STAL en grooten TUIN, staande en gelegen in de Bruggestraat binnen de Stad *Harderwijk*, Kadaster Sectie E. No. 261, 262 en 263 groot 14 Roeden, 60 Ellen om met 1 November e. k. te aanvaarden.

Met *franco brieven* nader informatie te bekomen bij den bovengenoemden Notaris te *Harderwijk.*

In persoon of met vrachtvrije Brieven te bevragen bij den Notaris *VAN ROSENTHAL*, te *Velp*, is *UIT DE HAND TE KOOP:* Een ruim HEERENHUIS met grooten TUIN, op eenen aangenamen stand, te *Velp.*

FRASCATI.

ALLE AVONDEN, GEDURENDE DE AMSTERDAMSCHE KERMIS:

Buitengewoon Groot Instrumentaal Concert.

In de *Groote Zaal*, welke daartoe geheel nieuw en prachtig gedecoreerd is, met uitmuntende VOORWERPEN VAN KUNST, Schoone Zeldzame BLOEMEN EN GEWASSEN, EAU DE COLOGNE FONTEIN, enz., enz.

De *Gothische Zaal* zal geopend zijn tot het gebruik van alle soorten van IJS, PUNSCH À LA ROMAINE, SORBETS, enz.

De *Nieuwe Zaal* zal ingerigt zijn tot RESTAURATIE, alwaar men zich zal kunnen laten bedienen van koude en warme SOUPÉS.

Entrée, *f* 1.00 per persoon, waarvan 40 Cents in vertering. Aanvang te 8 ure.

J. EDUARD STUMPFF.

Waterhoogte te Arnhem.

7 Sept. 1 El 8 Palm 0 Duim; gew. 0 D. gev. 9 D.

[illegible] dezer courant is f 5 in de drie maanden. Afzonderlijke nommers 10 cents. Advertentiën van één tot vijf regels f 1.00 [illegible] regel daarboven 20 centen, behalve 25 centen zegelregt voor elke plaatsing.

Te Arnhem, bij G. J. THIEME, Boekdrukker.